

U I T D E V E R E N I G I N G

Maria van Boxtel: 'Ik word er echt blij van als iemand z'n plek gevonden heeft op een mooi BD-bedrijf'

'Dat we met z'n allen mogelijk maken dat mensen zinvol werk vinden in een gezonde landbouw, daar wil ik graag aan werken in de BD-Vereniging', zegt bestuurslid Maria van Boxtel. Ze koestert de cultuur van het leren: 'Hoe doe jij dat eigenlijk, BD-landbouw?' *Tekst: Luc Ambagts / Foto: Dick Boschloo*

"Wonen, dat is het tweede punt om bij overname van een landbouwbedrijf te bespreken. Als daar onduidelijkheid over is, dan loopt het geheid mis." Maria van Boxtel, landbouwadviser bij Land & Co

en penningmeester van onze vereniging, zegt het met vuur in haar stem.

Ze is in gesprek met Bram Gordijn en Luc Ambagts, onze administrateur en beleidsmedewerker. Als start van hun maandelijks overleg wisselen ze nieuwtjes uit. Maria is al twintig jaar actief als adviseur bij het omschakelen naar biologische landbouw, verbreding van bedrijven of de opstart van nieuwe boerderijen op bijvoorbeeld landgoederen. En sinds een aantal jaar ook bij overname-situaties op biologische of BD-bedrijven. "Op

de bedrijven zien we het gewoon gebeuren. Het plezier dat boeren hebben in de samenwerking met jongeren die in de landbouw willen werken, ook als het niet hun eigen kinderen zijn. Maar ik zie ook het verdriet als een samenwerking niet lukt en jongeren weer vertrekken, soms omdat er gewoon geen woonplek voor ze is en je met drie kleine kinderen niet eindeloos in een caravan wilt blijven wonen."

Checklist van Landgilde
Samen met enkele begeleiders van BD-beroepsontwikkeling en haar

U I T D E V E R E N I G I N G

collega Helmer Wieringa stelde ze een lijst op met punten die bij een overname besproken en geregeld moeten worden, de 'checklist van Landgilde'. In volgorde van belangrijkheid: 1. De kernwaarden van een bedrijf en hoe je die voort wilt zetten; 2 De woonsituatie voor de nieuwe en de oude garde; 3 de levensvatbare exploitatie in het overgenomen bedrijf; 4 vermogen en prijsafspraken, mag ook gefaseerd. "En daarna natuurlijk nog afspraken over rechtsvorm en communicatie naar buiten enzo, maar als je weet wat je wilt, kan je dat vaak wel regelen."

Samen met de BD-Vereniging, Warmonderhof en Land & Co nam Maria het initiatief voor Landgilde, om mensen te verbinden die willen werken in de biologische landbouw. "Via advertenties op landgilde.nl verbinden we opvolgers aan bedrijven, maar bieden we ook begeleiders die je steunen bij het vasthouden van je koers. En een netwerk van taxateurs en notarissen die ook wel eens een bijzonder BD-bedrijf als klant hebben gehad, met bijvoorbeeld een ongebruikelijke financiering met klanten en de bank." Ze lacht. "Ik word er echt blij van als iemand z'n plek gevonden heeft om te werken op een mooi BD-bedrijf. En als de zorgvuldig opgebouwde bodemvruchtbaarheid kan worden behouden met nieuwe ondernemers. Dat we dat met z'n allen mogelijk maken - zinvol werk voor mensen in een gezonde landbouw - daar wil ik graag aan werken in de BD-Vereniging."

Cultuur van het leren

Maria, Bram en Luc hebben voor dit overleg ook de opzet van de begroting voor volgend jaar op hun agenda staan. Als penningmeester ziet Maria dat er kansen zijn om met de BD-Vereniging meer te doen. Het voorneemen: de contributie van de leden betaalt de lopende begroting zoals medewerkers, Dynamisch Perspectief en BD-beroepsontwikkeling. Giften en legaten betalen onderzoek en ontwikkeling. "We maken ontwikkeling mogelijk, maar dat blijft een beetje onzichtbaar. Om meer te doen is het belangrijk dat we duidelijk maken wat de kern van de BD-Vereniging is. Wat brengen we? Hoe laat je zien dat je aan je BD-bedrijf ontwikkelt, ook aan de buitenwereld, zoals bijvoorbeeld op het herfstcongres of de Bio-Beurs?"

Op de Bio-beurs organiseert ze samen met jongeren en nieuwe boeren van Toekomstboeren een Landmarkt (zie pag 8): "We mixen jong en oud en gaan 'daten'", grijnst Maria. Ze vertelt over een ervaring op het herfstcongres. Derk Klein Bramel stelde aan melkveehouder Jan Dirk van de Voort de vraag hoe hij dat doet: 'in de huid van de worm, of in de huid van de koe kruipen'. Maria: "Dat is een goeie vraag, de vraag naar het leren van je werk in de landbouw. Concreet. Die cultuur van het leren, zodat je écht weet wat een koe nodig heeft, of wat een jonge boer wil, dat is de impuls van onze vereniging. Dat je een antwoord hebt op zo'n vraag, 'hoe doe jij dat eigenlijk, biologisch-dynamische landbouw?'. Dat is nodig om nieuwe mensen te betrekken bij de BD en dat wil ik graag laten zien." 🐞

BD-beroepsontwikkeling Begeleidersgezocht!

Tekst: Petra Derkzen

Ruim 30 begeleiders van BD-beroepsontwikkeling verzorgen de begeleiding van intervisie- en themagroepen of de individuele coaching voor beroepsleden van de BD-Vereniging. Ook begeleiden ze groepen boeren in het kader van de Collegiale Toetsing voor Stichting Demeter. De wens is om ook groepen te starten met anderen die in hun werk in aanraking komen met biodynamische landbouw, zoals ketenpartners in de natuurvoedingsketen.

De begeleiders treffen elkaar drie keer per jaar voor een trainings- en uitwisseldag. Ze oefenen met verschillende werkvormen en regelmatig brengt iemand een nieuwe methode in.

Op één van de uitwisseldagen dit jaar introduceerde Geert Iserbyt, werkzaam bij opleidingsinstituut Landwijzer in Vlaanderen, de methode 'vragen zonder antwoord' van Francis Gastmans. Bijvoorbeeld: iemand heeft een probleem dat hij in de groep wil

Foto: Joke Bloksma

Winterconferenties 2017 Levenskrachten & preparaten

24 februari Dronten
10 maart Wortel (B)

Begeleiders van BD-beroepsontwikkeling roeren kiezelpreparaat in een emmer en oefenen zich in het waarnemen van levenskrachten

bespreken. Andere groepsleden stellen vervolgens vragen. Het blijkt dat alleen die vragen – zonder dat er antwoord op wordt gegeven – leiden tot de vraag onder de vraag. Met deze verdieping kan iemand dan zelf verder. Begeleiders die hiermee hebben geoefend waren heel enthousiast.

Dit jaar staat het thema 'levenskrachten' centraal – vooruitlopend op de winterconferenties in 2017. Voor zowel boer als begeleider kan het lastig zijn om over dit thema in gesprek te gaan. Wat kan dan een goede ingang,

vraag of methode zijn? Tijdens de trainingsdag op 4 oktober hebben we met Frans Romeijn geoefend in het waarnemen van vormkrachten. Met Leen Janmaat oefenden we de werkzaamheid van levenskracht in een 'opstelling' (gebaseerd op de methode met familieopstellingen) en we roerden het kiezelpreparaat met een waarnemingsoefening in de tuin van Kraaybeekhof. Nu zwermen de begeleiders weer uit naar de groepen om de opgedane inspiratie daar in te brengen. ☺

Heb je ervaring in de biodynamische landbouw, handel of verwerking of natuurvoeding en/of met coaching en lijkt het je leuk om groepen te begeleiden? Meld je dan aan, via j.bloksma@planet.nl. Naast drie trainingsdagen per jaar ontvangen begeleiders een onkosten- en vrijwilligersvergoeding.

Hoe kun je voorwaarden scheppen om levenskrachten te versterken? Hoe doen boeren dat en welke rol spelen preparaten daarbij?

Op de winterconferentie van de BD-Vereniging in Dronten op 24 februari zal Benno Otter, tuinder van het Goetheanum in Dornach, vertellen over zijn ervaringen. Ook wordt het internationale onderzoek naar preparaatgebruik gepresenteerd.

In workshops proberen we een verbinding te krijgen met levenskrachten; we beleven ze via een kunstzinnige aanpak en gaan vormkrachten waarnemen. We gaan gezamenlijk waarnemingen te doen aan eigen preparaten. Neem ze mee! Ook komt er een werkgroep om na te denken over een 'preparaten-uitbreng-service'.

De winterconferentie in het Vlaamse Wortel op 10 maart pakt hetzelfde thema op een andere manier aan: 's ochtends werkt iedereen mee op boerderijgemeenschap Widar en 's middags gaan deelnemers aan de slag met de beleving van levenskrachten, voortbouwend op wat ze in de ochtend hebben waargenomen. Meer over de programma's staat in de volgende Dynamisch Perspectief: een Themanummer over levenskrachten en preparaten. ☺